

VATES

info

3 ■ 2006

Uraa uurtavaa yhteistyötä s. 4

Kuilu vammaisten ja muiden välillä on kasvanut s. 10

Moninaisuus on voimavara, josta pidämme kiinni s. 16



Työhönvalmennus
auttaa Jania
löytämään
elämälleen
uutta suuntaa
s. 14

VATES-info on VATES-säätiön tiedotuslehti, jossa on ajankohtaistietoa vajaakuntoisten työllistymisestä.

Päätoimittaja

Marjatta Varanka

Toimitussihteeri

Juha Saarinen
Puh. (09) 7527 5506
juha.saarinen@vates.fi

Toimittaja:
Arto Vilmi

Osoite

PL 40, 00621 Helsinki
(Oltermannintie 8)
Puh. (09) 7527 551
Faksi (09) 7527 5521

Osoitteenmuutokset ja tilaukset:

Marianne Kaunismäki
Puh. (09) 7527 5502
marianne.kaunismaki@vates.fi

VATES-info 4 / 2006
ilmestyy joulukuussa 2006.
Siihen tarkoitettun aineiston tulee olla
toimituksessa viimeistään 28.10.2006.

Toimitus toivoo lukijoilta palautetta,
juttuideoita, käytännön esimerkkejä
ja kokemuksia.

Ulkoasu / piirroksat
Markku Böök

Kannen kuva
Juha Saarinen

Painopaikka
Savion Kirjapaino Oy

Painos
6500 kpl

VATES-info on ilmainen.
Lehti ilmestyy neljä kertaa vuodessa.

Uusia päätöksiä ja avoimia asenteita!

Syyskuu 2006

Lainsäädäntömme perusteella kaikilla on oikeus koulutukseen ja työhön. Yhdenvertaisuuslaki velvoittaa työnantajan tai koulutuksen järjestäjän kohtuullisin toimin huomioimaan vammaisen henkilön koulutuksen, työhön pääsemisen ja työssään selviytymisen.

Eduskunnassa käytiin keväällä laaja keskustelu vammaispoliittisesta selonteosta, jossa todettiin, että eniten kehitettävää on työllistymisessä. Toivon, että kun vammaispoliittisesta ohjelmasta päätetään, siinä huomioidaan voimakkaasti jokaisen perusoikeudellinen oikeus koulutukseen ja työhön. Tämä vaatii myös uusia päätöksiä ja avoimia asenteita - pelkkä vammaispoliittinen ohjelma ei tuo edistystä.

Yhdeksi pullonkaulaksi on todettu poikkihallinnollisuuden puute: vammaista työnhakijaa ei pystytä käsittelemään kokonaisuutena, koska jokainen hallintolohko katsoo asiaa suppeasti omalta kannaltaan. Tällöin henkilön ominaisuudet ja mahdollisuudet eivät kokonaisvaltaisesti tule huomioituiksi.

Toisaalta vammaisuus saattaa myös työnhaussa saada suhteettoman suuren painoarvon; se ei ole ainoa seikka, johon tulee keskittyä. Järjestöt ovatkin mukana kehittämässä tapoja, joilla voimme yhdessä palvella vammaista henkilöä koulutautumisessa ja työnhaussa niin, että vammaisen työelämäosaaminen tulisi kokonaisvaltaisesti ja tasapuolisesti esiin.

Joustavuus työelämässä vaatii usein pieniä muutoksia. Joskus ne ovat asenteissamme, joskus esteettömän ympäristön luomisessa tai lainsäädännössä, kuten suurten työnantajien eläkevastuiden muuttaminen vammaisen työntekijän kohdalla. Muutokset tuntuvat yhteiskunnassamme niin pieniä ryhmiä koskevilta, että niitä ei saada eteenpäin. Yksilön kohdalla nämä asiat ja muutokset ovat kuitenkin todella suuria.

Vammaisjärjestöjen toimenkuvaan kuuluu tänä päivänä yhdenvertaisuuslain toteutumisen edistäminen vähentämällä vammaisuuteen liittyviä ennakkoluuloja ja asenteita sekä vaikuttamalla lainsäädäntöön ja käytännön toimenpiteisiin vammaisten työllistymisessä koulutustaan vastaavaan työhön.

Vammaisjärjestöissä on karttunut pitkä kokemus vammaisuuden ja ympäristön suhteista, mm.

eri vammaryhmien haasteista työelämälle. Toivommekin lämpimästi, että viranomaiset hyödyntävät tällaisen osaamisen päätöksenteossaan entistä tehokkaammin. Vammaisuuden parhaita asiantuntijoita ovat vammaiset itse.

Leena Koikkalainen

VATES-säätiön valtuuskunnan
puheenjohtaja,
Lihastautiliitto ry:n toiminnanjohtaja
leena.koikkalainen@lihastautiliitto.fi



2 Pääkirjoitus

4 Uraa uurtavaa yhteistyötä

Neljän vammaisjärjestön edustajat pohtivat, miten hallituksen ohjelmassaan esittämät vammaispoliittiset tavoitteet ovat toteutuneet.

8 Jähti työllistää ja innostaa

Kemin veneveistämöllä valmistuu vanha perinnelaiva, joka työllistää nyt ja tulevaisuudessa vaikeasti työllistäviä.

10 Kuilu vammaisten ja muiden välillä on kasvanut

Stakesin erikoisuunnittelija Victor Savtschenko pohtii vammaisten asemaa laajan vammaisten sosiaalista selviytymistä ja työmarkkinoita koskevan tutkimuksen valossa.

13 Laki sosiaalisista yrityksistä uudistetaan syksyn aikana

Eduskunnan työelämä- ja tasa-arvovaliokunnan puheenjohtaja, kansanedustaja Jukka Gustafsson uskoo, että uudistettu laki astuu voimaan ensi vuoden alusta.

14 Minun viikkoni

Entinen huumenuori Jani Kaski kertoo, kuinka työhönvalmennus monipalvelukeskuksessa on auttanut ja auttaa löytämään elämään uutta suuntaa.

16 Moninaisuus on voimavara, josta pidämme kiinni

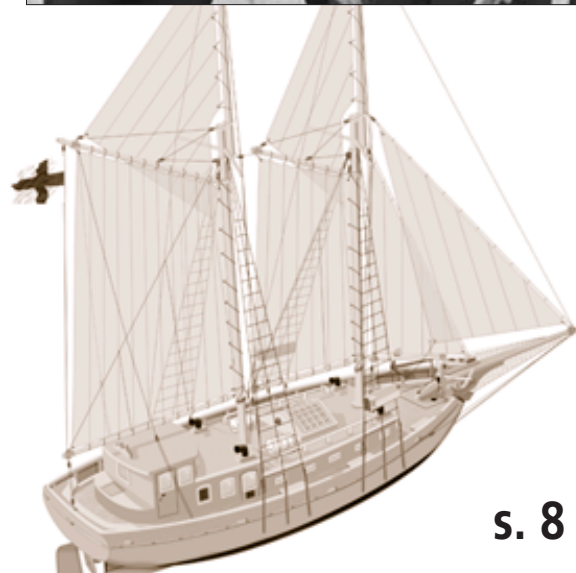
Miten Vuoden esimerkillisen vammaistyöllistäjän tunnus ja vammaisten työllistäminen on vaikuttanut palkittujen henkilöstöpolitiikkaan ja työyhteisöihin.

18 Työnantajayhteistyötä on tiivistettävä

Vammaisten ja vajaakuntoisten työllistymistä yrityksiin ja yritysten mielipiteitä heidän työllistämistään on kartoitettu kahdessa tuoreessa tutkimuksessa.

21 Ajassa

Suorat kontaktit tuetun työllistymisen tehokkain markkinointikanava.



Keskiaukeamalla
Koulutuskalenteri

Vammaisjärjestöjen edustajat:

Uraa uurtavaa yhteistyötä

Vammaisjärjestöt ovat tänä keväänä osallistuneet uuden vammaispalvelulain valmisteluun ainutlaatuisella tavalla. He ovat olleet sorvaamassa lakipykäläjä jo niiden tekovaiheessa.

Vammaisfoorumin valitsema kvartetti Mika Vuorela, Sirkka Sivula, Jaana Penttilä ja Jaana Huhta toivovat, että kun laeista eduskunnassa päätetään, niin samalla pitäisi turvata myös lakien toimeenpanon rahoitus.



vammaispalvelulain valmistelussa

Vammaispalvelulain kokonaisuudistuksen lähtökohtana on ollut hallitusohjelmaan kirjattu tavoite sovittaa yhteen vammaispalvelulaki ja kehitysvammalaki. Lakiuudistamisella hallitus haluaisi ennen muuta saattaa eri vammairyhmät palvelujen suhteen tasavertaiseen asemaan. Sekä mielenterveyskuntoutujilla että kehitysvammaisilla on ollut ongelmia päästä vammaispalvelulain mukaisen palveluiden piiriin. Lisäksi lakien yhteensovittamisella haluttaisiin saada aikaan sellainen palvelurakenne, joka turvaisi kaikille vammaisille tarpeen mukaiset palvelut yksilöllisesti kaikilla tasoilla. Erityisesti on haluttu kiinnittää huomiota henkilökohtaisen avustusjärjestelmän ja kuljetuspalvelujen kehittämiseen sekä tulkkipalvelujen saatavuuden turvaamiseen.

Vammaisjärjestöjen aloite

Vammaisjärjestöille lakiuudistus on ollut tärkeä tavoite. Kun sosiaali- ja terveysministeriössä tehtiin päätös, että ministeriö lähtee valmistelemaan lakien yhteensovittamista, vammaisjärjestöt ja niiden yhteistyöelin Vammaisfoorumi esittivät toiveen päästä vaikuttamaan lain sisältöihin jo valmisteluvaiheessa. Sosiaali- ja terveysministeriössä suostuttiin tähän.

- Tavoitteenamme oli päästä valmistelemaan lainsäädäntöä entistä vuorovaiikutuksellisemmin, kertoo vammaisasiamies *Jaana Huhta* Invalidiliitosta. Hänen lisäksi valittiin järjestöjen edustajiksi lainvalmistelukvartettiin sosiaaliturvapäällikkö *Jaana Penttilä* Näkövammaisten Keskusliitosta, vammaisasiamies *Sirkka Sivula* Kehitysvammaisten Tukiliitosta ja työllisyyspäällikkö *Mika Vuorela* Mielenterveyden Keskusliitosta.

Vammaisjärjestöjen lisäksi ministeriö otti mukaan lainvalmisteluun useita muitakin ryhmiä kuten esimerkiksi Kuntaliiton ja kuntien ryhmät.

Lainsäädännön uudistuksen tavoitteena ei voi olla vain vammaisten välisen tasa-arvon edistäminen, vaan yhdenvertaisuuden lisääminen koko väestön nähdessä.

Rohkeata ja aitoa vuorovaikutusta

Lain valmisteluyhteistyö alkoi vuoden alussa. Tavoitteena oli saada lakiesitys syksyllä eduskunnan käsittelyyn. Järjestönelikko piti ministeriön lainvalmisteluryhmän kanssa yhteistyökokouksia keväällä noin kerran kuukaudessa ja käsitteli lakiuudistustekstejä Vammaisfoorumin vaikuttajaverkoston kanssa.

- Haasteena lain laatimisprosessissa oli, että saimme pykälän kerrallaan käsiteltäväksi, ilman että kokonaisuudesta oli tietoa, toteaa *Mika Vuorela* Mielenterveyden Keskusliitosta.

Jaana Huhta Invalidiliitosta kiittelee kuitenkin ministeriön lainvalmistelun selkeyttä.

- Olemme saaneet eksakteja tekstejä kommentoitavaksemme.

Vuorovaikutus ministeriön kanssa on Näkövammaisten Keskusliiton *Jaana Penttilän* mukaan toiminut erittäin hyvin. Kehitysvammaisten Tukiliiton *Sirkka Sivulakin* kehuu, että kyse on ollut aidosta osallistumisesta ja vaikuttamisesta.

- Tämä on ollut rohkea prosessi, jossa pykälät ovat muuttuneet matkan varrella.

Hallitussihteeri *Lotta Silvennoinen*:

Vammaisjärjestöiltä ainutlaatuista asiantuntemusta

Olemme saaneet vammaisjärjestöiltä lain valmisteluun laaja-alaista asiantuntemusta palvelujen käyttäjien näkökulmasta. Vammaisjärjestöt ovat lähellä jäseniään, heidän käytännön elämäänsä. Näin kommentoi vammaisjärjestöjen tiiviin yhteistyöroolin merkitystä vammaispalvelulain uudistusprosessissa hallitussihteeri *Lotta Silvennoinen* sosiaali- ja terveysministeriöstä. Hän huomauttaa, että toinen ja perinteisempi tapa kerätä eri tahojen näkemyksiä ja mielipiteitä lainsäädännön valmisteluun olisi ollut kuuleminen.

- Ongelmana on kuitenkin se, että asiantuntijoita kuullaan työryhmissä yleensä vain kerran ja vuorovaikutus loppuu siihen. Lainsäädännön yleiseen valmistelutyöhön kuuluu myös se, että lakipaketti tehdään ensin kokonaan valmiiksi, jonka jälkeen vasta pyydetään eri tahojen kannanotot. Vammaispalvelulain keväällä tapahtuneessa lainvalmisteluprosessissa edettiin kuitenkin toisin: valmistelun kuluessa laaja asiantuntijaverkosto kommentoi lakiluonnosta pykälä pykälältä.

- Valmistelutapa herätti ensin hämmennystä, mutta käytäntö osoitti, että se toimii, kertoo *Lotta Silvennoinen*. Annettujen kommenttien pohjalta myös itse prosessia oli mahdollista muokata valmistelun kuluessa.



Lainsäädännön myötä työllisyyslukujen olisi pitänyt parantua. EU-lainsäädäntökin on tuonut lisää yhdenvertaisuutta, huomauttaa vammaisasiamies Jaana Huhta Invalidiliitosta.



Suurtyönantajien eläkevastuukin on edelleen ratkaisematon asia, toteaa sosiaaliturvapäällikkö Jaana Penttilä Näkövammaisten Keskusliitosta.

Kokonaisuudistuksen pysähtyminen oli ehkä hyvä asia

Lain kokonaisuudistuksen valmistelu pysähtyi yllättäen toukokuussa: ministeri *Liisa Hyssälä* ilmoitti vammaispoliittista selontekoa esitellessään, ettei kokonaisuudistusta tule - jatkossa valmisteltaisiin asteittain voimaan tulevaa uudistusta.

Uudistuksen pysähtyminen oli vammaisjärjestöille yllätys ja pettymyskin. Toisaalta päätöstä ymmärretäänkin.

- Kun kuntien palvelurakenteen uudistamista koskeva Paras-hanke pysähtyi, niin seisahtui tämäkin uudistus. Hankkeet liittyvät toisiinsa kuntien ja valtion välisen rahoituksen takia. Kun ministerillä ei ollut lain toimeenpanon rahoitusta tiedossa, ei hän voinut tietenkään luvata lain valmistelun jatkamista, toteaa Jaana Huhta.

Kokonaisuudistuksen pysähtymisessä nähdään jopa hyviäkin puolia. Järjestöissä oltiin esimerkiksi huolestuneita lain uudistuksen nopeasta vauhdista.

- Lain nopea valmistuminen ei ole

itseisarvo. Keväällä oli paljon asioita auki. Tärkeintä on, että laki laaditaan huolella, jotta sen toimeenpanossa ei esiinny suuria ongelmia, korostaa Jaana Huhta.

Hän muistuttaa, että YK:ssa on käsiteltävänä vammaisoikeuksien sopimus, millä seikalla voi olla myös vaikutusta lainsäädäntöön.

Tähänastisen lakiuudistusprosessin tuloksena vain tulkkipalvelut lisääntyvät hiukan ja päivätoiminta muuttuu kaikkien vaikeavammaisten oikeudeksi. Sen sijaan järjestöjen suuresti kaipaama henkilökohtaisen avustajajärjestelmän uudistus ei vielä toteudu.

Mika Vuorelan mielestä tämän uudistuksen siirtyminen voi olla hyväkin asia, koska sen toteuttaminen vaatii hyvää pohjustustyötä.

- Nykyinen malli, jossa vammainen toimii itse työnantajana ei toimi. Kehitysvammaisille ja mielenterveyskuntoutujille tarvitaan oma mallinsa.

Lisäksi hän muistuttaa, että Vammaisfoorumin alkuperäinen tavoite oli,

” Vammaisasiavaltuutettu voisi nostaa esille asioita, ja saada ne hyvin julkisuuteen lapsiasiavaltuutetun tavoin ja vaikuttaa tavisten asenteisiin.”

että ensin annetaan vammaispoliittinen selonteko ja sen jälkeen valmistellaan laki.

Vammaisasiavaltuutettua tarvitaan

Hallituksen antamaa vammaispoliittista selontekoa kvartetti tukee yksimielisesti.

- Se tuotti paljon tausta-aineistoa päättäjien käyttöön. Valiokuntamietinnössä erityisesti työllisyysasiat nousivat esille ja asiantuntijoiden kuuleminen oli laajaa, summaa Näkövammaisten Keskusliiton Jaana Penttilä.



Laki ei aseta esteitä tehdä päätöksiä paikallistasolla. Kyse on päättäjien arvovalinnoista, pohtii vammaisasiamies Sirkka Sivula Kehitysvammaisten Tukiliitosta



Eläkkeen lepäämäänjättämisen mahdollisuus ei toimi. Lainsäädäntöä pitäisi tarkistaa, sanoo työllisyyspäällikkö Mika Vuorela Mielenterveyden Keskusliitosta.

Tunnustusta annetaan myös sille, että selonteossa todetaan, että vammaisten aseman kehittämisessä ei ole kyse vain sosiaali- ja terveyspolitiikasta, vaan vastuu kuuluu kaikille hallinnon aloille.

- Pitäisi vaikuttaa jo koulutukseen. Mitä parempi koulutus vammaisella on, sen paremmin hän työllistyy ja päinvastoin, Jaana Penttilä huomauttaa.

Selonteossa tuotiin esille myös mahdollinen vammaisasiavaltuutetun tarpeellisuus, jota Vammaisfoorumissa kannatetaan. Virallista valvontaelintä tarvitaan järjestöjen mielestä turvaamaan vammaisten ihmisten oikeuksien ja palvelujen toteutumista, vaikka joidenkin mielestä erillisinstitutioiden luominen on väärää politiikkaa.

- Suomessa on historiallinen perinne asettaa tasa-arvoa edistämään erillisinstitutiota. Tästä on hyvänä tuoreena ja tuloksellisena esimerkkinä lapsiasiavaltuutetun viran perustaminen vuosi sitten, toteaa Jaana Penttilä.

- Vammaisasiavaltuutettu voisi nostaa esille asioita, ja saada ne hyvin julki-

suuteen lapsiasiavaltuutetun tavoin, uskoo Mika Vuorela.

- Asenteissa on paljon tekemistä, jotta esimerkiksi vammaisten työllistyminen edistyy. Vammaisasiavaltuutettu voisi vaikuttaa tavisten asenteisiin, pohtivat Sivula ja Huhta.

Yhteiskunnan polarisoituminen näkyy

Vammaisjärjestönelikko on yksimielinen siitä, että vaikka vammaispalvelulain kokonaisuudistusta ei tänä vuonna saatukaan aikaan, niin lainsäädännöllä on jo 2000-luvulla luotu paljon edellytyksiä vammaisten tasa-arvon edistämiseksi yhteiskunnassamme.

Miksi vammaisten yhdenvertaisuus muuhun väestöön verrattuna ei kuitenkaan ole lisääntynyt, vaan esimerkiksi työttömyyserot muuhun väestöön verrattuna ovat vain kasvaneet?

Mika Vuorelan mielestä kyse ei ole mistään erillisestä vammaispoliittisesta ongelmasta, vaan yhteiskuntapoliittisesta kehityksestä, jonka seurauksena eri

ryhmien välinen sosiaalinen asema on polarisoitunut.

- Niiden asema, jotka ovat heikoilla, on entisestään heikentynyt.

Vuorela huomauttaa, että jo useamman vuoden ajan on esimerkiksi puhuttu erityislahjakkaiden lasten ongelmista ja tuloerojen kasvattamisen siunauskelisuudesta.


Jaana Penttilä kertoo, että Näkövammarekisterin keväällä julkaistu tutkimus näkövammaisten sosiaalisesta asemasta vahvistaa omalta osaltaan polarisaation tapahtumista: näkövammaisten asema muuhun väestöön nähden on kaikilla elämän alueilla heikompi.

Vammaisjärjestöjen edustajat toivattakin vammaispalvelulain uudistamisprosessin alussa vahvasti esille sen, että lainsäädännön uudistuksen tavoitteena ei voi olla vain vammaisten välisen tasa-arvon edistäminen, vaan yhdenvertaisuuden lisääminen koko väestöön nähden.

■ Teksti ja kuvat: Juha Saarinen

Jähti työllistää ja

Jokaisen miehen sielussa elää merimies. Ja rakentaja, uudistaja. Tämän näkee selvästi, kun 22-metrinen Jähti-alus alkaa muotoutua Kemin veistämöllä. Pitkään työttöminä olleet miehet saavat elämäänsä uutta sisältöä ja innostuksen kipinää, kun he voivat olla mukana toteuttamassa mittavaa ja näyttävää hanketta.



Tuotantopäällikkö Pekka Hissa (vas.) sekä veneveistäjä Leo Tervonen iloitsevat haaveensa toteutumisesta. Jähti tarjoaa työllistetyille ammattitaidon kehittämistä ja ylläpitämistä. Sen tekoon tarvitaan mm. venepuuseppiä, metallialosaajia, LVIS-asentajia, koneenasennustyöosaajia sekä purjeompelijoita.

On ollut ilo seurata miesten työskentelyä. He tulevat tänne toimeentuloon rasittamina, mutta jo muutaman viikon kuluttua ryhti suoristuu, ja koko oleukseen ilmaantuu eloisuutta. Uskon, että näillä miehillä on tämän pestin jälkeen paljon paremmat mahdollisuudet sijoittua työmarkkinoille, toteaa tuotantopäällikkö Pekka Hissa kemiläisestä Meri-Lapin Työhönvalmennus-säätiöstä.

Taustalla kaksi säätiötä ja yli kymmenen sponsoria

Pekka Hissa haaveili perinnelaivan rakentamisesta jo ennen Jähti-projektin aloittamista, mutta hanke kaatui rahoittajien puutteeseen.

- Uskalsimme käynnistää hankkeen, kun saimme mukaan ison määrän sponsoreita, ja Meri-Lapin Työhönvalmennus-säätiö yhdessä Rovaniemen Monitoimikeskus-säätiön kanssa ottivat päävastuun rahoituksesta.

Hankkeeseen liitettiin kaksi säätiötä, koska Rovaniemellä on valmiudet hoitaa metallialan työt, ja Kemissä pystytään vastaamaan puutöistä ja rakentamisen eri vaiheista.

Projekti tarjoaa työtä kolmellekymmenelle pitkäaikaistyöttömälle henkilölle Kemissä ja Rovaniemellä. Ongelmana on ollut riittävän ammattitaitoisien väen saaminen Rovaniemen päähän.

- Alkuperäisten suunnitelmien mukaan vesillelaskun piti tapahtua tämän

innostaa



vuoden syksyllä, mutta mahdollista on, että se siirtyy vuoden 2007 alkukesään, Pekka Hissa kertoo.

Kemin rakentajien joukossa on puuseppien lisäksi ollut rakennusalan ammattilaisia sekä kokki ja arkkitehtikin.

- Kyllä kaikki oppivat, kun heitä neuvoo. Senhän tietenkin näkee, että tekemisen rutiini puuttuu, kun työtä ei ole pitkään aikaan tehty. Onhan tässä oma haasteensa minullekin, koska olen tottunut työskentelemään veneveistäjänä yksin, miesten kouluttajana ja opastajana toimiva Leo Tervonen sanoo.

Miehiä Kemissä on töissä aina seitsemän kappaletta kerrallaan, mutta vaihdot on sovitettu siten, että kaikki miehet eivät lopeta kerrallaan, kun työllistämisyksikkö on tullut täyteen. Työsopimukset on tehty puoleksi vuodeksi kerrallaan, mutta niitä on voitu tarvittaessa jatkaakin.

Uljas alus matkailu- ja kokouskäyttöön

Jähti juontaa juurensa ruotsinkielisestä nimityksestä Jakt. Jähdit olivat 1800-luvulla kauppalaivoja, joita myös kaljaseiksi kutsuttiin. Jähti-projektin avulla halutaan tuoda esille vanhaa laivanrakennusperinnettä ja ottaa uljas 22-metrinen alus matkailu- ja koulutusikäyttöön.

Leo Tervonen, joka pyörittää omaa alan yritystä Iin Olhavassa, vastasi laivan suunnittelutyöstä. Purjevenesuunnittelija Eivind Still hahmotti runkolin-

jat ja stilisoi yksityiskohdat nykyajan vaatimuksia vastaaviksi. Tavoitteena on ollut, että Jähti olisi niin paljon alkuperäisten esikuviansa mukainen kuin vain mahdollista.

Laivaan mahtuu neljäkymmentä matkustajaa sekä kolmihenkkinen miehistö. Yöpymään mahtuu miehistön lisäksi kaksitoista asiakasta. Aluksen keittiössä voi valmistaa ryhmille aterioita ja avarissa sisätiloissa järjestää kokouksia ja illanviettoja. Suunnitelmiin kuuluu myös, että matkustajat saavat osallistua esimerkiksi purjeitten reivaimiseen.

Suunnitelmassa sosiaalinen yritys

Meri-Lapin Työhönvalmennus-säätiön henkilöstöpäällikkö *Eija Kujanpää* kertoo, että Jähti-projektin kaavailuihin kuuluu myös molempien säätiöiden hallinnoiman sosiaalisen yrityksen perustaminen.

- Jähdillä tulee olemaan työllistävää vaikutus. Tarvitaan ruoka- ja muitakin matkailuun liittyviä palveluja.



Lottovoitto

Konepuuseppä *Aarre Salmela* Keminmaasta on työskennellyt Jähti-projektissa kohta kolmen kuukauden ajan. Meneillään on listoitustyöt.

- On tämä ollut minulle lottovoitto. Syksyllä pääsen työharjoitteluun, joten uskon, että työllistymisen mahdollisuudet paranevat.

Salmela teki kymmenen vuotta yhteen menoon puusepän töitä alan yrityksessä, mutta kun sieltä työt loppuivat, edessä oli työttömyysjakso.

- Toimettomana ei ole hyvä olla, kyllä työ on se, joka antaa elämälle mielekkäät puitteet, Salmela toteaa.

Hissa toteaa, että kiinnostus Jähti-hanketta kohtaan on ollut valtava ja tiedusteluja aluksen vuokraamisesta koulutus- ja virkistyskäyttöä varten on jo tullut. Ajatuksena on, että Kemin kaupungin matkailutoimi vastaa Jähdin markkinoinnista, myynnistä ja liikennöinnin organisoimisesta. Aluksen omistavat Kemin ja Rovaniemen säätiöt yhdessä.

Teksti: Kristiina Gerkman-Kemppainen
Kuvat: Anna-Cecilia Kemppainen

Kuilu vammaisten ja

Stakesin erikoissuunnittelija Victor Savtschenko tarkastelee artikkelissaan vammaisten asemaa kilpailukyky-yhteiskunnassamme. Artikkelit ja siinä esiintyvät johtopäätökset perustuvat syksyllä ilmestyvään laajaan vammaisten sosiaalista selviytymistä ja työmarkkinoita koskevaan tutkimukseen, jonka yhtenä tekijänä Savtschenko on.

Hyvinvointivaltio on mennyt. Tilalle on tullut kilpailukykyvaltio. Tähän tulokseen päätyy professori *Risto Heiskala* kirjassa *Uusi jako: Miten Suomesta tuli kilpailuyhteiskunta*.

Kilpailukykyvaltion toimintaa ei ohjaa huoli kansalaisten hyvinvoinnista vaan yritysten kilpailukyvyistä. Mutta käytetäänkö parantuneen kilpailukyvyyn kasvattama varallisuus kansalaisten hyvinvoinnin lisäämiseen, työelämän kehittämiseen työntekijän ehdoilla tai työmarkkinoiden avaamiseen kaikille yhdenvertaisiksi? Kysymyksen voi muotoilla myös yleisemmin: rakennetaanko Suomea sosiaalisesti kestävästä kehityksen ajatusta seuraten?

Vammaisten asema työmarkkinoilla heijastaa erinomaisesti yhteiskunnan kehitystä.

Vammaisten asema avoimilla työmarkkinoilla heijastaa erinomaisesti yhteiskunnan kehitystä sosiaalisesti kestävästä kehityksen toteuttajana. Vammaisten osallisuutta työelämässä on siksi tärkeää tutkia. Tutkimus ei palvele ainoastaan vammaispolitiikan tekemistä, vaan myös sen ymmärtämistä mihin suuntaan yhteiskunta on kehittymässä.

Empiiristä tietoa on toistaiseksi ollut tarjolla rajoitetusti. Tutkija *Pasi Ylipaavalniemi* on tuottanut runsaasti arvokasta tutkimustietoa. Mutta se on pääasiassa kohdistunut erityisesti vammaisille suunnattuun työmarkkinakenttään. Muiden tutkimukset ovat kattaneet enimmäkseen tiettyjä vammaisryhmiä, lakisääteisiä etuuksia tai yksittäisiä järjestelmiä. Kokonaiskuvaa vammaisten asemasta avoimilla työmarkkinoilla on vaikeata hahmottaa.

Suurin osa vammaisista oli työkyvyttömyyseläkkeellä. Vain 20 % kuului työvoimaan.

Stakes, Lapin yliopisto ja Kansaneläkelaitos ovat yhteistyönä tutkineet työikäisten vammaisten tilannetta ja sen muutoksia työelämän näkökulmasta vuosina 1995 – 2002. Aineisto koottiin hallinnollisista ja tutkimuskäyttöön ylläpidettävistä rekistereistä. Kyselyillä ei kerätty subjektiiviseen arviointiin ja kokemuksiin perustuvaa tietoa.

Työ rakentuu kahden tutkimusjoukon varaan. Niistä suurin muodostettiin 50 % otoksella työikäisistä henkilöistä, joilla oli invalidivähennykseen oikeuttava merkintä verohallin-

non asiakastietokannassa. Tämä merkitsee, että kaikilla oli lääkärin toteama 30 – 100 %:n invaliditeetti eli vamman tai pitkäaikaissairaudesta aiheuttama pysyvä haitta.

Näin muodostetun otoksen koko oli lähes 220 000 henkilöä.

Aineiston valtava koko ja kahdeksan vuoden seurantajakso puoltavat oletusta, että saadut tulokset antavat todellisuudesta oikean kuvan. Raportissamme rajaamme tarkastelun pääasiassa 25 – 64-vuotiaisiin.

Vain 17 prosenttia 25 - 64-vuotiaista vammaisista oli työllisiä.

Tutkimus osoittaa, että vuonna 2002 kaikista 25 – 64-vuotiaista suomalaisista työvoimaan kuului noin 80 %, vammaisista ja pitkäaikaissairaista vain 20 %. Heistä suurin osa oli työkyvyttömyyseläkkeellä. Kahdeksan vuoden aikana parannusta työvoimaosuudessa oli reilut kaksi prosenttiyksikköä, mutta ero muuhun väestöön oli pysynyt samansuuruisena.

Työllisiä oli kaikista 25 – 64-vuotiaista suomalaisista samana vuonna 71 %, vammaisista vain 17 %. Heidän työllisyysasteensa nousi vuodesta 1995 vuoteen 2002 kolme prosenttiyksikköä, kun kasvu koko saman-

muiden välillä on kasvanut

ikäisen väestön keskuudessa oli seitsemän prosenttiyksikköä. Vammaisten suhteellinen asema siis heikkeni selvästi.

90-luvun jälkipuoliskon voimakas taloudellinen nousukausi vähensi epätyypillisiä työsuhteita, pätkätoita, myös vammaisten keskuudessa. Myönteinen kehitys oli kuitenkin hitaampaa kuin muilla. Kun normaalityösuhteiden osuus koko väestöön verrattuna oli 1995 vain 1,8 prosenttiyksikköä pienempi, oli se vuonna 2000 jo kuusi prosenttiyksikköä matalampi kuin muilla.

Vammaisten tulotaso jäi vuonna 2002 alle kahteen kolmasosaan väestön keskimääräisestä tulotasosta.

Erityisen heikossa asemassa olivat työkyvyttömyyseläkkeellä olevat. Heidän tulotasonsa pieneni tarkasteluajanjaksolla lähes 7 %. Työssä käyvien vammaisten tulot olivat selvästi korkeammat ja ero työvoiman ulkopuolella olleisiin vammaisiin kasvoi kahdeksan vuoden aikana jyrkästi. Mutta eivät vammaiset palkansaajatkaan yltäneet muun samankäisen työvoiman tulotasoon.

Vammaisten koulutustaso osoittautui tutkimuksessamme myös selvästi alhaisemmaksi kuin muun väestön. Voidaan myös selvästi päätellä, että vammaisten koulutustasoa nostamalla helpotettaisiin heidän mahdollisuuksiaan työllistyä.



..... kuilu

Lähes kaikilla käyttämillämme mittareilla on vammaisten asema vuosina 1995 – 2002 parantunut, mutta suhteellinen asema muuhun väestöön verrattuna huonontunut. Pyrkimykset vammaisten aseman parantamiseksi ovat siis tuottaneet tulosta, mutta tavoitteeseen ei ole päästy. Kuilu vammaisten ja muiden välillä on kasvanut.

Suurin osa vammaisista on kilpailukykyä varjeltaessa sysätty työmarkkinoiden ulkopuolelle.

Eri vammaisia keskenään verrattaessa selvästi voimakkain selittävä tekijä on vamman haitta-aste eli ns. invaliditeetti-prosentti. Lievästi vammaisten asema on kaikilla mittareilla tarkasteltaessa selvästi parempi kuin vaikeampivammaisten. Usein he yltävät samoihin keskiarvoihin kuin muukin väestö, eräissä tapauksissa jopa ylitse. Mutta heistäkin liian monille tarjotaan ainoaksi vaihtoehdoksi työkyvyttömyyseläkettä.

Näyttää siis siltä, että jako hyvinvoinviin ja huonompiosaisiin kulkee vammaisten keskellä, eikä vammaisten ja muun väestön välissä. Suurin osa vammaisista on kuitenkin kilpailukykyä varjeltaessa sysätty työmarkkinoiden ulkopuolelle. Heidän osaltaan on toivottava, ettei liikelaitosmaisesti johdettu julkistalous pane eri vammaisryhmiä kilpailemaan keskenään, kun tehostamisen nimissä karsitaan resursseja.

Vastaukseni alun kysymykseen, toteutetaanko Suomen työmarkkinoilla sosiaalisesti kestävä kehitys, on kielteinen. Tutkimuksemme tulokset eivät tue myönteistä vastausta.

Sosiaali- ja työhallinnon keinoin ei saada aikaan suurta läpimurtoa.

Kun hyvinvointivaltiossa työvoima oli yrityksen tärkeä voimavara, kilpailukykyvaltiossa siitä on tullut menoerä, joka rasittaa kilpailukykyä vahvistamista. Retoriikan tasolla, ja osin käytännössäkin, on vammaisten asemaa avoimilla työmarkkinoilla parannettu. Tämä on kuitenkin ristiriidassa kilpailukykyvaltion taloudellisen toiminnan peruslogiikan kanssa. Minun on vaikeata uskoa, että tässä asiassa sosiaaliturva- ja työpolitiikka voisivat

mennä yleispolitiikan ja erityisesti talouspolitiikan edelle.

Tiivistäen ja yksinkertaistaen on johtopäätökseni seuraava: parannuksia on saatu aikaan ja uskon, että vastaisuudessaakin niitä tullaan saavuttamaan. Mutta sosiaali- ja työhallinnon keinoin ei, edes alan lainsäädäntöä kehittämällä, saada aikaan suurta läpimurtoa. Siihen tarvitaan koko yhteiskuntapolitiikan ja talouden paradigman eli toimintaperiaatteen muutosta. Yhden kansallisvaltion puitteissa ei tämä ole enää mahdollista.

Teksti: Victor Savtschenko
victor.savtschenko@stakes.fi

Kuva: Hannu Lehmusvuori
Piiirros: Markku Böök

Työikäisten vammaisten tilannetta ja sen muutoksia työelämän näkökulmasta 1995 – 2002 -tutkimuksen tulokset tullaan julkaisemaan kirjana otsikolla *Vammaisten sosiaalisen selviytyminen ja työmarkkinat*. Sen tekijöitä ovat Ritva Linnakangas ja Asko Suikkanen Lapin yliopistolta, Lauri Virta Kansaneläkelaitokselta ja Victor Savtschenko Stakesiltä. Tutkimus on tehty Työsuojelurahaston taloudellisella tuella.



Laki sosiaalisista yrityksistä uudistetaan syksyn aikana

Käymme rivakasti, heti syysistuntokauden aluksi, käsittelemään työministeriön eduskunnalle jättämää selvitystä sosiaalisten yritysten lain toimeenpanosta. Uskon, että laki uudistetaan syksyn aikana, totesi työelämä- ja tasa-arvovaliokunnan puheenjohtaja, kansanedustaja Jukka Gustafsson Mielenterveyden Keskusliiton seminaarissa elokuun lopulla Helsingissä.

Olemme tosissamme. Harvalla asialla on valiokunnassa näin vahva tuki laidasta laitaan, vakuutti Jukka Gustafsson työelämä- ja tasa-arvovaliokunnan muutostahtoa.

Hän muistutti, että valiokunta on osoittanut poikkeuksellista kiinnostusta sosiaaliseen yrittämiseen. Se kuuli asiantuntijoita ja laati esityksen lain muuttamisesta työministeriölle jo viime vuon-

na. Valiokunta kiinnitti huomiota tuki- en tasapuoliseen jakamiseen eri puolilla maata ja toimivamman projektituen kehittämiseen aloittaville yrityksille.

Hallituksella valmius antaa uusi lakiesitys

Työelämä- ja tasa-arvovaliokunnan käsittelyn jälkeen hallitus voi antaa eduskunnalle lain muuttamista koskevan esityksensä. Lakiesityksen tekemisestä hallituksessa vastaa työministeriö. Gustafsson kertoi keskustelleensa lain muuttamisesta työministeri Tarja Filatovin kanssa ja vakuutti, että hallituksella on valmius antaa lakiesitys niin, että uudistettu laki tulee voimaan ensi vuoden alusta tai viimeistään maaliskuun alussa.

- Kiire kuitenkin tulee, koska uuden lain on ennen voimaantuloaan läpäistävä täysistuntokäsittelyjen lisäksi valiokuntakierroskin, Gustafsson huomautti.

Tuet myönnettävä piripintaan

Gustafsson korosti, että nyt voimassa olevan lain keinot ovat periaatteessa oikeat; niiden toteuttamisessa on kuitenkin ollut kirjavuutta ja erilaisia käytäntöjä eri puolilla maata. Eikä tärkein tukimuoto, palkkatuki, ole ollut riittävä.

- Jos yhteiskunta laittaa yhden euron ja yrittäjän pitää laittaa yhdeksän euroa, yhtälö ei kerta kaikkiaan toimi. Tukea pitäisi nostaa, mutta järjestelmää pitäisi silti tulla selkeä ja simppele, Gustafsson huomautti.

Kauppa- ja teollisuusministeriö on esittänyt sosiaalisten yritysten lainsäädäntöä koskevassa lausunnossaan, että yrityksille tulisi aina myöntää tuet maksimimääräisinä ja pitkäaikaisina.

- Tämä piripintaan periaate on hyvä. Siitä on pidettävä kiinni, Gustafsson huomautti.



Mielenterveyden Keskusliiton seminaarissa pohdittiin millaisia mahdollisuuksia sosiaalinen yritystoiminta toisi mielenterveyskuntoutujille. Jukka Gustafsson kuunteli seminaarin aikana tarkasti kentän edustajien kommentteja.

■ Teksti ja kuva: Heikki Manninen

Minun viikkoni

Olen ollut työhönvalmennuksessa keittiötyöntekijänä Silta-Valmennuksen lounasravintolassa maaliskuusta lähtien. Työhönvalmennukseni on osa kuntouttavaa työtoimintaa, jonka tavoitteena on löytää suuntaviivoja työhön, jota haluan tehdä tulevaisuudessa. Aiempaa työkokemusta minulla ei juuri ole rankan taustani takia - olen ollut vain pari viikkoa töissä kierrätyskeskuksessa ja käynyt atk-kursseilla.

Tänä päivänä olen hyvin tyytyväinen, että olen löytänyt Silta-Valmennuksessa työn elämäni ja halun lähteä opiskelemaan keittiötöitä, joihin olen tutustunut monipuolisesti Silta-Valmennuksen lounasravintolassa, sen keittiössä.

Maanantai 14.8.

“Pääsin ahdistavista ajatuksista, kun palasin takaisin työympäristöön.”

Nousen ylös 7.30 huonosti nukkuneen yön jälkeen. Ennen töihin lähtöä herätän tyttöystäväni Miian. Lähdän polkupyörällä kohti työpaikkaa ja koen sään antoisan hyväksi. Saavuttuani perille normaaliaikaan yhdeksän maissa puen keittiövaatteet ylleni ja menen kahvikupilliselle lounassaliin.

Pomoni, työvalmentaja ja keittömestari *Matti Karlsson* jakaa kahvin lomassa minulle päivän vastualueen. Pääsen leipomoon täksi päiväksi. Se piris-

tää mieltäni huomattavasti, koska en ole aiemmin ollut leipomohommissa. On hyvä saada uutta tietoa ja ymmärrystä.

Siivoan leipomon hyllyjä, järjestelen paikkoja ja teen työkaverini kanssa leipiä lounaalle. Kun huomaan kellon olevan lähes 11.00, vien nopeasti leipiä ravintolasaliin ennen kuin asiakkaat tulevat.

Syötyäni lounasta uppoudun hetkellisesti syvään suruun ja ahdistukseen miettiessäni isääni, joka kuoli kesän alkupuolella. Koin isän poismenon raskaana - olin kaksi kuukautta pois Silta-Valmennuksestakin.

Kun palaan takaisin töiden ääreen, pääsen kuitenkin nopeasti ahdistavista

Kaksi vuotta kuivilla ollut, seitsemän vuotta huumeita käyttänyt, 24-vuotias Jani Kaski kertoo kuinka työhönvalmennus ja työnteko monipalvelukeskus Silta-Valmennuksessa tukevat hänen elämänsä järjestymistä ja ammatin löytymistä.



...ja elämäni suunta

ajatuksista. Loppupäivä menee keittiön kuntoon laittamisessa. Lähdän töistä kotiin jokapäiväiseen tapaan puoli kahden maissa.

Tiistai 15.8.

“Pidän erittäin tärkeänä, että täällä voi myös opiskella ammattiin.”

Aamun alussa on vaikea sopeutua työporukkaan: työntekijöitä on yllättävän paljon, kun suurin osa työkavereistani, jotka ovat opiskelijoita, ovat palanneet kesälomiltaan. Vaikka he ovat kaikki entuudestaan tuttuja minulle, ainakin joiltain osin, niin olen pohjimmiltani ujo ja arka lähestymään vieraita ihmisiä.

Pääsen leikkaamaan ja punnitsemaan ulkofileetä huomista ruokaa varten. Olen yllättävän alakuloinen esivalmisteluiden aikana, mutta saan pian myönteisyydestä kiinni, kun näen keittiössä hyvää ja positiivista henkeä työkavereitteni välillä.

Syötyäni lounaaksi maukasta kanaa alan saamaan entistä enemmän päivästä kiinni. Ajatukseni keittiöopiskeluistakin vahvistuvat. Pidän erittäin tärkeänä, että täällä Silta-Valmennuksessa on myös mahdollisuus opiskella ammattiin. Minulle ei sovi teoriapohjainen kouluopiskelu, vaan opettavinta ja palkitsevinta on käytännön työn kautta oppiminen.

Keskiviikko 16.8.

“Pystyn nauttimaan loputtomasta lihojen kääntelystä, kun ajattelen, että kyse on oppimisesta.”

On ilo herätä uuteen päivään ennen kellon soimista. Poljen sumuisessa säässä työpaikalle, puen keittiövaatteet päälle, ja menen suoraan jatkamaan eilen aloitettuja lihavalmisteluja. Leikattujen lihojen kääntely vehnäjuhoissa ja kananmunissa tuntuu loputtomalta. Pystyn kuitenkin nauttimaan työstäni, kun ajattelen, että kyse on keittiötyöhön liittyvää tärkeää oppimisesta.



Syötyäni lounaan menen tekemään huomisen ruuan esivalmisteluja. Pienen hengähdystauon jälkeen tarjoilen ruokaa asiakkaille, joita meillä on päivittäin noin 120. Silta-Valmennuksessa olevan porukan lisäksi ruokailemassa käy väkeä lähityöpaikoilta.

Kotiin lähdän taas 13.30.

Torstai 17.8.

“On tärkeää, että minulla on tukipilareita, joiden puoleen voinkäänäntyä.”

Aamu alkaa keittojen teolla. Panemme työkaverini kanssa parsan ja makkarakeitot kiehumaan. Sitten palaveriin Matti Karlssonin, yksilövalmentaja Liisa Eiramon ja kuntouttavan työtoiminnan sosiaalityöntekijä Katja Kuorikosken kanssa. Käymme läpi kuulumiseni ja työssä edistymiseni. On tärkeää, että minulla on tukipilarit, joiden puoleen voinkäänäntyä, kun työssä tai elämässä ilmenee vaikeuksia.

Jatkamme tämänhetkistä työsopimustani. Puhumme myös opiskelustani. Näillä näkymin se mahdollistuu täällä Silta-Valmennuksessa, kun oppilaspaikkoja avautuu ja osa työkavereistani valmistuu. Tuntuu hyvältä.

Palaverin jälkeen menen laittamaan ruuat pakkeihin ja vien ne asiakkaille

tarjolle. Oman lounaani jälkeen tarjoilen vielä asiakkaille ruokaa, tiskaan ja teen huomisen ruuan esivalmistelut ennen kuin lähdän kotiin.

Perjantai 18.8.

“On ilo seurata uuden työkaverin asennetta työntekoon.”

Saavuttuani keittiölle laitamme ruuan uuniin ja alamme työporukan kanssa siivoamaan keittiötä perusteellisemmin. Siivoaminen tuntuu mielekkäältä. On hyvä, kun kaikki osaavat silmin nähdessä nauttia työstä. On myös ilo seurata uuden, maanantaina tulleen työkaverin asennetta työntekoon.

Lounasaika lähenee, laitamme ruuat tarjolle, ja jään samalla tarjoilemaan asiakkaille.

Ruutat ovat täällä omasta mielestäni aivan omaa luokkaansa maun ja kaiken suhteen. Ne tehdään alusta alkaen raaka-aineista, ei puolivalmisteista.

Päästyämme ruuhkaisimmasta ajankaksosta menen työkavereideni kanssa syömään. Syönnin jälkeen teemme loppusiivouksen ja sitten viikonlopun viettoon.

Lisätietoa Silta-Valmennuksen kuntoutuksista, koulutuksesta ja työhönvalmennuksesta: www.siltavalmennus.fi

Moninaisuus on voimavara,

VATES-säätiö on valinnut Vuoden esimerkillisen vammaistyöllistäjän vuodesta 1999 alkaen. Palkinnon saaneet Carfix Wasa, Pohjois-Karjalan Osuuskauppa ja Total Kiinteistöpalvelu arvostavat saamaansa tunnustusta. Se on tuonut niille arvostusta toimintaympäristössään. Palkitut ovat jatkaneet myös vammaisten työllistämistä. Moninaisuudesta on tullut heille tärkeä arvo.

nuksen vuonna 2004. Vaikka silloiset Työvalmennussäätiö Tekevän kautta kouluun siistijöiksi työllistetyt työntekijät eivät enää olekaan Totalin palveluksessa, niin vammaisten työllistämisen perinne on säilynyt: Invalidiliiton kanssa harjoitetun yhteistyön tuloksena Totaliin on tänä vuonna tulossa vakuutusyhtiön lähettämänä työntekijöitä oppisopimuskoulutukseen.

- Me odotamme, että vammaisten työllistymistä edistävät yksiköt ovat meihin päin aktiivisia. Heillä on sellaista

Pohjois-Karjalan Osuuskauppa, PKO, palkittiin Vuoden esimerkillisenä vammaistyöllistäjänä vuonna 2000. PKO:n henkilöstön kehittämispäällikkö *Marja Soila* kertoo, että tänä päivänäkin vajaa-kuntoisia on töissä useissa eri osuuskaupan toimipisteissä mm. S-marketeissa, Prismassa ja PKO:n taloushallinnossa. Siellä työskentelee tradenomien koulutuksen saanut *Pauliina Nuutinen*. Hän tuli aluksi työkokeiluun pitkäaikaisen yhteistyökumppanin Honkalampi-säätiön Kaski Työvalmennuksen kautta.

Ennen Pauliinaa taloushallinnossa oli töissä kuusi vuotta kuulovammainen *Petri Kivelä*, joka suoritti PKO:lla merkonomien oppisopimuskoulutuksen. Hän siirtyi viime keväänä omasta tahdostaan muualle töihin.

Kehittämispäällikkö *Marja Soila* kertoo, että PKO:ssa arvostetaan vammaisia työntekijöitä.

- He ovat tuoneet moninaisuuden arvostamisen meidän taloomme.

PKO:lla on annettu arvoa myös sille, että VATES-säätiö palkitsi heidät Vuoden esimerkillisenä vammaistyöllistäjänä.

- Se vahvisti meidän mainettamme alueen yhteiskuntavastuullisena toimijana.

Totalissa on opittu arvostamaan erilaista osaamista

Jyväskylän kaupungin liikelaitos Total Kiinteistöpalvelu sai VATESin Vuoden esimerkillisen vammaistyöllistäjän tun-



Pohjois-Karjalan Osuuskaupan taloushallinnossa työskentelee tradenomi *Pauliina Nuutinen*, jonka kanssa kuvassa henkilöstöpäällikkö *Marja Soila*.

josta pidämme kiinni

työllistämisen räätälöimistä, mikä meiltä puuttuu. Kiireellisiin rekrytoimintoihin emme voi kuitenkaan käyttää työllistämisyksikköjen palveluja, vaan työllistämisyhteistyömme tulee olla pitkäjänteisempää ja suunnitelmallisempaa, korostaa toimitusjohtaja *Reijo Kujala*.

Hän kertoo, että vammaisten työllistämisen myötä Totalissa on opittu arvostamaan erilaista osaamista.

- Vuoden esimerkillisen vammaistyöllistäjän titteli toikin meille kunnallisen liikelaitoksen aivan uudenlaista arvostusta.

Carfix Wasasta sosiaalinen yritys

Käytettyjä merkkiautoja ehostava vaasalainen Carfix Wasa sai Vatesin tunnuksen vuonna 2005. Yrityksen toimitusjohtaja ja omistaja *Viking Hjort* kertoo, että saatu tunnus ja kuulovammaisen Tom Haglundin esimerkillinen työnteko yrityksessä avasivat aivan uuden askeleen sen historiassa.

- Muutin toiminnan virallisesti sosiaaliseksi yritykseksi. Koen sosiaalisen yrittäjyyden olevan maineemme myönteisesti vaikuttava tekijä. Eikä kyse ole vain ulkoisen kuvan kiillottamisesta. Tomin työhöntulon ja tunnustuksen myötä aloin oikeasti ymmärtää ja pohtia työhön ja työntekoon liittyviä asioita uudella tavalla. Koko työyhteisömme tavoin näin, että erilaisuus on mahdollisuus, kunhan vain otetaan kunkin työntekijän kyvyt käyttöön.

Carfix Wasassa työskentelee edelleen kuusi työntekijää. Työntekijöitä tarvittaisiin kuitenkin kipeästi lisää, sillä autojen fiksauksella on kysyntää reippaasti yli yrityksen kapasiteetin. Vaasan seudulta ei kuitenkaan löydy osaavaa työvoimaa.

- Yhden pitkäaikaistyöttömän sain palkattua tänne työvoimatoimiston kautta, mutta hän katkaisi epäonneeseen jalkansa, kertoo *Viking Hjort*, joka itse paiskii töitä aamuseitsemästä ilta-yymmeneen.

Maineemme työllistämispalvelujen osajana on vahvistunut

VATES on palkinnut vuodesta 2005 lähtien tunnuskirjalla myös työllistämisyksikön, joka on tehnyt aktiivista yhteistyötä Vuoden esimerkillisen vammaistyöllistäjän kanssa. Tunnuksen on saanut mm. Jupiter-säätiö Vaasasta.

- Palkitsemisemme Carfix Wasan kanssa on tullut meitä vastaan mitä yllyttävimmässä yhteyksissä. Julkisuuden ansiosta meidän maineemme osajana erityistyöllistämispalvelujen tarjoajana Vaasan seudulla on vahvistunut, kertoo Jupiter-säätiön toimitusjohtaja *Helka Linna*.

VATESin myöntämä tunnus on Linnan mielestä myös signaali siitä, että Ju-



piiter on onnistunut työnantajien kanssa tekemässään yhteistyössä.

- Saimme haasteen tehdä työtä edelleen vähintään yhtä hyvin tai jopa paremmin kuin aiemmin.

Hyvän kokemuksen innoittamana *Helka Linna* kehottaa työllistämisyksiköitä ilmoittamaan erityisen ansioituneen työnantajayhteistyökumppaninsa Vuoden esimerkillinen vammaistyöllistäjä -ehdokkaaksi VATESin kisaan.

Teksti: Juha Saarinen

Kuva: Teija Perälä

Kenestä Vuoden esimerkillisen vammaistyöllistäjän?

Avoimille työmarkkinoille työllistäjät.

VATES-säätiö palkitsee Vuoden esimerkillisen vammaistyöllistäjän ja antaa kunniakirjan palkitun työnantajan kanssa yhteistyötä tehneelle työllistämisyksikölle ensi vuoden helmikuussa Helsingissä VATES-päivillä.

Vammaistyöllistäjän palkinnon ja kunniakirjan tavoitteena on tehdä vammaiset ja vajaakuntoiset henkilöt tunnetuksi osaavana työvoimamahdollisuutena.

Työnantajille palkinto tarjoaa myönteistä mediajulkisuutta ennakkoluulojen murtajana ja edelläkävijänä. Tästä julkisuudesta hyötyy myös työllistämisyksikkö.

Ehdotukset Vuoden esimerkilliseksi vammaistyöllistäjäksi on tehtävä 31.12.2006 mennessä VATES-säätiöön. Ehdotuslomake ja valintakriteerit löytyvät säätiön kotisivuilta www.vates.fi. Lisätietoja: kehittämisspällikkö *Pauliina Lampinen* (09) 7527 5504, pauliina.lampinen@vates.fi.



Työnantajayhteistyötä tiivistettävä

Vammaisten ja vajaakuntoisten työllistymistä yrityksiin ja yritysten mielipiteitä heidän työllistämisestään on kartoitettu kahdessa tuoreessa tutkimuksessa. Ne osoittavat, että työnantajat tarvitsevat lisätietoa työvoima- ja tukipalveluista sekä peräänkuuluttavat palveluprosessin helppoutta ja luotettavuutta. Työllistämispalveluja tarjoavien tahojen olisi jalkauduttava yrityksiin ja edistettävä myös yritykseltä yritykselle -markkinointia.

Koutsi-projektin selvityksessä neljänneksellä työnantajista oli positiivinen mielikuva vajaakuntoisista työntekijöistä eli selvästi harvemalla kuin meidän tutkimuksemme, toteaa työministeriön teettämän tutkimuksen toinen tekijä Mika Ala-Kauhaluoma Kuntoutussäätiöstä.

Kuntoutussäätiö selvitti työministeriön toimeksianosta vuosina 2005 - 2006 heikoimmassa työmarkkina-asemassa olevien työllistymistä yksityiselle palvelusektorille. Puolet kyselyyn vastanneista yrityksistä oli kuluneen vuoden aikana palkannut heikossa työmarkkina-asemassa olevia työntekijöitä. Vajaakuntoisia tai vammaisia työnhakijoita oli rekrytoinut vain 2 - 4 prosenttia yrityksistä. Useimmiten yritykset, 44 prosenttia, olivat työllistäneet ammattikoulutusta vailla olevia nuoria. Seuraavaksi eniten oli työllistetty pitkäaikaistyöttömiä, 22 % yrityksistä, ja maahanmuuttajia, 18 % yrityksistä.



Vain 4 - 15 % yrityksistä arvioi, että heikossa asemassa olevan ryhmän työllistämisellä olisi myönteistä vaikutusta yrityskuvaan. Melko moni katsoi, että vaikutus olisi päinvastoin negatiivinen. Erityisen usein tämä arvio tehtiin mielenterveyskuntoutujien kohdalla, joiden työllistämisen 59 % yrityksistä katsoi vaikuttavan kielteisesti yrityskuvaan.

Tutkimuksessa selvitettiin myös heikossa työmarkkinasemassa olevien pärjäämistä työssään ja heidän työllistämisen vaikutusta yrityksen mielikuvaan.

Suuri osa työnantajista, 30 - 60 prosenttia, katsoi, että heikossa työmarkkinasemassa olevat työntekijäryhmät pärjäävät työssään siinä missä muutkin. Tämä arvio oli merkittävästi positiivisempi niillä työnantajilla, joilla oli kokemusta em. ryhmien työllistämisestä.

Vain 4 - 15 % yrityksistä arvioi, että heikossa asemassa olevan ryhmän työllistämisellä olisi myönteistä vaikutusta yrityskuvaan. Melko moni katsoi, että vaikutus olisi päinvastoin negatiivinen. Erityisen usein tämä arvio tehtiin mielenterveyskuntoutujien kohdalla, joiden työllistämisen 59 % yrityksistä katsoi vaikuttavan kielteisesti yrityskuvaan.

Kuntoutussäätöön tekemä tutkimus oli valtakunnallinen. Se kohdistettiin 2189 yksityiselle palvelualan yritykselle eri puolille Suomea. Kyselyyn vastasi kolmasosa yrityksistä.

Palkkatuen ohella tärkeäksi koettiin toimintakyvyn arviointi

Riihimäen talousalueella keväällä 2006 tehdyssä, Koutsi-projektin ja Riihimäen työvoimatoimiston teettämässä, tutkimuksessa selvitettiin yritysten työvoimatarpeita ja mahdollisuuksia työllistää vajaakuntoisia työntekijöitä. Tutkimuksen suoritti tutkimusyhtiö Innolink Oy.

Kysely osoitti, että yrityksissä on paljon lisätyövoiman tarvetta. Paikkoja oli avoinna erityisesti palvelutyössä, mutta rekrytoinnissa on ongelmia. Suurimpana vaikeutena pidettiin sitä, ettei sopivaa työvoimaa löydy.

Tutkimuksessa selvitettiin myös yrittäjien mielikuvia vajaakuntoisista ja pitkäaikaistyöttömistä. Positiivinen mielikuva vajaakuntoisista työnhakijoista oli 25 %:lla vastaajista ja neutraali 58 %:lla. Pitkäaikaistyöttömiä koskevat mielikuvat olivat selvästi negatiivisempia: positiivinen kuva oli 20 %:lla ja neutraali



50 %:lla yrityksistä. Pitkäaikaistyöttömien työllistämässä työnantajat epäilyttivät eniten työmotivaatio ja -asenne.

Palkkatukea piti riittävän kannustavana kolmannes yrityksistä. Yli puolet suhtautui myönteisesti sen avulla työllistämiseen, ja neljä kymmenestä ilmoitti voivansa ainakin tietyin ehdoin työllistää palkkatuetun vajaakuntoisen tai pitkäaikaistyöttömän. Työnantajat pitivät erittäin tärkeänä, että palkkatukeen liittyvä palveluprosessi olisi helppo ja luotettava. Vajaakuntoisten työllistämässä palkkatuen ohella tärkeäksi koettiin myös toimintakyvyn arviointi.

Koutsi-projektin tutkimukseen vastasi 162 Riihimäen talousalueen yritystä. Projekti toimii neljällä paikkakunnalla Riihimäen seudulla. Sen taustalla ovat Kiipulasäätiö, Päijät-Hämeen koulutus-konserni, Riihimäen työvoimatoimisto ja Silta-Valmennusyhdistys Tampereelta.

Kannustimia, joustoja, palveluja ja tiedotusta kehitettävä

Onko näistä tutkimuksista vedettävissä johtopäätöksiä, miten työllistämisen edistämässä olisi parasta edetä? Jos on, niin millaisia?

- Suurelle osalle työnantajista taloudelliset kannustimet ja työsopimuksen joustot ovat tärkeitä rekrytointipäätöksen kannalta ja niitä tulisi kehittää. On myös yhtä paljon työnantajia, jotka toivovat erilaisia palveluita, joten pelkäämään rahasta ei ole kysymys, toteavat työministeriön teettämän tutkimuksen tekijät *Mika Ala-Kaahuoma* ja *Kristiina Härkäpää* Kuntoutussäätiöstä.

Tutkijat huomauttavat, että työnantajat tuntevat työllistämisen tukipalveluja ja -muotoja melko huonosti. Esimerkiksi työvalmentajapalvelua he eivät tunne juuri lainkaan.

- Työnantajat tarvitsevatkin tietoa sekä palveluista että vajaakuntoisten työnhakijoiden taidoista.

Kuntoutussäätiön tutkimuksessa selvitetiin kuinka asiat työnantajien mielestä ovat. Me taas selvitimme yrittäjien käsityksiä työllistämisen mahdollisuuksista, vertaamalla kahden eri tutkimuksen eroa Koutsin projektin johtaja, Petteri Ora Kiipulasäätiöstä.



“Joka viides yrityksestä halusi meidän ottavan yhteyttä heihin työnantajayhteistyön merkeissä. Sama määrä oli valmis varauksetta suosittamaan palkkatukityöllistämistä toiselle yritykselle, kun yhteistyötä oli käytännössä toistaiseksi tehnyt vain alle kolme prosenttia kyselyyn vastanneista työnantajista.”

yhteistyön merkeissä. Sama määrä oli valmis varauksetta suosittamaan palkkatukityöllistämistä toiselle yritykselle, kun yhteistyötä oli käytännössä toistaiseksi tehnyt vain alle kolme prosenttia kyselyyn vastanneista työnantajista, kertoo Petteri Ora.

Työministeriön Kuntoutussäätiöllä teettämä Työpoliittinen tutkimus 312: Yksityinen palvelusektori heikossa työmarkkina-asemassa olevien työllistäjänä on sähköisenä osoitteessa: www.mol.fi/julkaisut

Teksti: Heikki Manninen
Kuvat: Sirkku Niemi ja Juha Saarinen
Piirros: Markku Böök

Ala-Kauhaluoman ja Härkäpään mielestä työllistämisen edistämiseksi tarvitaan myös pitkäjänteistä kumppanuuteen perustuvaa yhteistyötä yritysten kanssa.

- Usein katsotaan, että työllistymisen on tukiprosessin päätepiste eikä nähdä, että sekä työllistynyt että hänen työnantajansa saattavat tarvita tukea, opastusta ja neuvoja myös työllistymisen jälkeen. Tällaista toimintaa on viime vuosina kehitetty esimerkiksi työvalmentajapalveluna työvoimapalvelujen kanssa.

Koutsin projektin johtaja *Petteri Ora* Kiipulasäätiöstä kertoo, että heidänkin tekemänsä tutkimus osoittaa, että työnantajat toivovat läheisempää ja aktiivisempää yhteistyötä työvoimapalvelujen tarjoajien kanssa.

- Nyt kun meillä Suomen taloudessa menee lujaa, on meidän työllistäjien - oppilaitoksista palvelukeskuksiin - jalkautettava kentälle ja tehtävä työpaikat asiakkaillemme yhteistyössä työelämän kanssa.

Yritykseltä yritykselle markkinointia lisäävä

Kuntoutussäätiön tutkijat ja Koutsin projektin johtaja peräänkuuluttavat myös työnantajien välisen yhteistyön kehittämistä työllistämisen edistämiseksi.

- Yritykseltä yritykselle -markkinointia käytetään liian vähän, toteavat Mika Ala-Kauhaluoma ja Kristiina Härkäpää.

- Joka viides yrityksestä halusi meidän ottavan yhteyttä heihin työnantaja-

Positiiviset kokemukset ja esimerkit vaikuttavat

Kuntoutussäätiön tutkijat Mika Ala-Kauhaluoma ja Kristiina Härkäpää korostavat, että työnantajien työllistämisasenteisiin vaikuttamisessa tärkeää roolia näyttävät työnantajakohdaiset kokemukset ja toisten työnantajien esimerkit.

- Tutkimustuloksemme osoittivat, että kun yrityksellä oli kokemusta työllistämisestä, arviot työntekijän työssä suoriutumisesta, erityisjärjestelyjen tarpeesta ja työkyvyttömyyden riskistä olivat myönteisempiä kuin kokemusta vailla olevilla yrityksillä.

Koutsin projektin johtaja Petteri Ora uskoo myös positiivisten kokemusten vaikuttamisvoimaan.

Vanha totuus on, että työnantajat, joilla on kokemusta erityisryhmien työllistämisestä suhtautuvat työllistämiseen positiivisemmin.

Ajoitus vaikuttaa työvoimapolitiittisten toimenpiteiden tehoon

■ Ammatillinen työvoimakoulutus, oppisopimuskoulutus ja tuki-työllistäminen yksityiselle sektorille ovat tehokkaimpia työvoimapolitiittisia toimenpiteitä kaikissa työttömyyden vaiheissa. Sen sijaan valmentava työvoimakoulutus ja julkisen sektorin tukityöllistäminen toimivat paremmin pitkään työttömänä olleiden kohdalla. Toimenpiteiden vaikutukset eivät näy

heti niiden aloittamisen jälkeen, mutta ajan myötä hyödyt tulevat esiin. Seurantajakson loppupuolella toimenpiteiden positiiviset vaikutukset kääntyvät kuitenkin usein laskuun. Tiedot käyvät ilmi Kari Hämäläisen ja Juha Tuomalan työministeriölle tekemästä tutkimuksesta Työvoimapolitiittisten toimenpiteiden vaikutusten arviointi. Tutkimuksessa seurattiin neljän vuoden ajan vuonna

1998 aloitettujen työvoimapolitiittisten toimenpiteiden vaikuttavuutta.

Kari Hämäläinen, Juha Tuomala: Työvoimapolitiittisten toimenpiteiden vaikutusten arviointi. Työministeriö, työpoliittinen tutkimus 315. Tutkimus löytyy verkosta osoitteesta www.mol.fi/julkaisut



”Aluetoimijat sosiaalisen yrittäjyyden konsulteiksi”

■ -Pidän tärkeänä säilyttää sosiaalisten yritysten tukirakenneprojektissa syntynyt aluetoimijaverkosto ja kehittää siitä tehokas konsultointiorganisaatio, sanoo *Jarmo Kujanpää*, VATES-säätiön tuore sosiaalisen yritystoiminnan kehittämisspäällikkö. Aluetoimijaresurssien ohella Jarmo näkee työssään keskeiseksi tiedottamisen. Valtakunnallisen vaikuttavuuden lisäämiseksi on syntymässä yhteistyökuvio maamme uusyrityskeskusten kanssa. Tietenkin myös sosiaalisten yritysten lain tulee luoda joustavat edellytykset yritysten

perustamiselle. Niistä ei kuitenkaan saa tulla pelkästään tukivetoisia.

- Sosiaalisten yritysten pitää löytää paikkansa kysynnän ohjaamilta markkinoilta, ja olla liiketaloudellisesti kannattavia, Jarmo toteaa.

- Kun 80-luvun yritysmaailmassa trendinä oli laatuasiat ja 90-luvulla ympäristöasiat, niin voisiko tämä vuosikymmen ”leimautua” yritysten yhteiskuntavastuun edistäjäksi, Jarmo visioi.

Nyt 46-vuotiaan tuotantotalouden diplomi-insinöörin mittavin työrupeama on ollut kahdeksan vuoden pesti seudullisen elinkeino-yhtiön yritys-

asiamiehenä Lahdessa. Järjestökokemusta puolestaan on tuonut puheenjohtajuus Lahden 4H -yhdistyksessä, joka työllistää kesäisin yli kaksikymmentä henkeä Yli-Marolan kotieläinpihalle.

Jarmon vapaa-aika painottuu luontoon ja liikuntaan. Kesät kuluvat veneilyn parissa, ja talvisin auton nokka suuntautuu viikonloppuisin aina jonkin päin Suomea laskettelua harrastavan 12-vuotiaan tyttären kilpailu- ja leirimatkoille.

Myös rullaluistelu ja hiihto kuuluvat lajivalikoimaan – aina säiden mukaan.

Suorat kontaktit tuetun työllistymisen tehokkain markkinointikanava

■ Helsingin Tuetun Työllistymisen Palvelun yksikkö halusi kymmenen toimintavuotensa kunniaksi palautetta asiakasyrityksiltään. Liiketalousopisto Helsinki-Malmin opiskelijat *Sanna Andelin* ja *Paula Aaltonen* postittivat keväällä tyytyväisyyskyselyn 60 yritykseen, jotka työllistävät oppimisvaikeuksia kokeneita henkilöitä. Runsaat puolet vastanneista 27 yrityksestä piti yksikön suoraa yhteydenottoa parhaana keinona markkinoida tuettua työllistymistä. Monelle palvelu oli vielä tuntematon, ja kolmas osa työnantajista kaipasi lisätietoa työntekijän vajaakuntoisuudesta.

Osa toivoi lisää työvalmentajan tukikäyntejä työpaikalla, mutta useimmat olivat tyytyväisiä nykyiseen määrään sekä yhteistyön ripeyteen ja tehokkuuteen. Yrityksissä kuitenkin ymmärrettiin lähes poikkeuksetta, että tuetusti työllistynyt työntekijä tarvitsee erityistä tukea työnantajaltaan.

Yritykset olivat palkanneet tuetusti työllistettyjä yleensä sosiaalisen vastuun ja rahallisen edun takia, mutta tärkeää oli ollut myös se, kuinka työnhakija oli osannut tehdä itsensä tarpeelliseksi. Kehitysehdotuksina nousi esille lähinnä esimieskoulutuksen lisääminen sekä tuetun työllistymisen palvelun laajempi mainostaminen.



Ristipistoja tuettuun työllistymiseen

■ Kasvatustieteen maisteri *Anne-Mari Ollikainen* aloitti elokuun lopulla VATES-säätiössä määräaikaisena projektisuunnittelijana. Kolmikymppinen, suomenniemäläislähtöinen Ollikainen otti vajaan vuoden virkavapaata helsinkiläisestä työvoiman palvelukeskuksesta kartoittaakseen miten tuetun työllistymisen menetelmää tällä hetkellä toteutetaan, millaisia tuloksia on saatu aikaan ja miten käytännöt vastaavat olemassa olevaa tuetun työllistymisen laatustandardia.

Ollikainen on opiskeluaikoinaan työskennellyt Avitus-säätiössä työnohjaajana. Työvoimaneuvojana hän on päässyt jonkin

verran myös tekemisiin tuetun työllistymisen ostopalvelun kanssa.

Nyt askartelua ja käsitöitä harrastava, Muru- ja Taavi -kissojen emäntä lähtee tekemään ristipistoja maamme tuetun työllistymisen kenttään.

- Syksy vierähtää tutustumalla päätoimijoihin – työkeskuksiin, monipalvelusäätiöihin, oppilaitoksiin, yksityisiin palveluntuottajiin. Siinä nähdään millaista palvelua ostetaan ja myydään.

Tavoitteena siintää avoimille työmarkkinoille ohjaavan palvelun työkalupakin julkaiseminen VATES-säätiön verkkosivuilla, niin tuottajien kuin työllistämisen tarpeisiin.

Työvoimapolitiittinen koulutus auttaa työllistymään

■ Uuden tutkimuksen mukaan työvoimapolitiittinen koulutus auttaa työttömiä työllistymään. Etenkin ammatilliseen koulutukseen osallistuneet työllistyvät paremmin kuin ne, jotka eivät ole koulutusta saaneet. Aiemmissä tutkimuksissa työttömille tarjotun työvoimapolitiittisen koulutuksen ei ole havaittu edistävän kovin merkittävästi heidän työllistymistään. Merja Kauhasen, Reija Liljan ja Eija

Savajan työministeriölle tekemä tutkimus osoittaa, että hyötyjä on tarkasteltava riittävän pitkällä aikavälillä. Jos koulutuksen vaikutusta arvioidaan lyhyen ajan kuluttua koulutuksen aloittamisesta, eivät sen hyödyt tule esille, sillä koulutuksessa olevilla työttömillä ei ole siihen osallistumattomien tavoin ajallisia resursseja työnhakuun.

Merja Kauhanen, Reija Lilja ja Eija Savaja: Työvoimapolitiittisen koulutuksen vaikuttavuus kysynnän näkökulmasta. Työministeriö, työpolitiittinen tutkimus 313. *Tutkimus löytyy verkosta osoitteesta www.mol.fi/julkaisut.*

Oikaisu

VATES-infon numerossa 2/2006 artikkelissa "Työnantaja-yhteistyön avaintekijä on luottamuksellisuus" kerrottiin, että Keravan Sopimuskodissa työnohjaaja ja Näkövammaisten -Keskusliiton elinkeinoneuvojana toimineen Seppo Mäntysen markkinointiyrityksen toiminta olisi 90-luvun lamavuosina päättyneenä konkurssiin. Näin ei käynyt, vaan Mäntynen laittoi firmansa toiminnan lepäämään. Toimitus pahoittelee virhettään.



VATES-säätiö edistää vammaisten ja vajaakuntoisten työllistymistä ja kuntoutumista.

Toimintamme avainalueita ovat tuettu työllistyminen, sosiaaliset yritykset ja työkeskukset sekä kuntouttava työ ja työyhteisö.

Kehitämme työllistymismuotoja ja kuntoutusmalleja yhdessä käytännön toimijoiden kanssa tuetun työllistymisen FINSE-verkostossa ja sosiaalisten yritysten SOFI-verkostossa.

Tarjoamme asiantuntijapalveluja: tietopalvelua, koulutusta, konsultointia ja ohjausta.

Vaikutamme työllistymistä edistävään sosiaali- ja työllisyyspolitiikkaan, työmarkkinoihin sekä työllistymis- ja kuntoutusjärjestelmiin.

Vuonna 1993 perustetun säätiön taustavaikuttajiin kuuluu 35 yhteisöä:

Avain-säätiö

Epilepsialiitto ry

Etelä-Pohjanmaan sosiaalipsykiatrinen yhdistys ry

Etelä-Suomen lääninhallitus

Invalidiiliitto ry

FILHA ry

Hengitysliitto HELI ry

Kanta-Hämeen Hengitys ry

Kehitysvammaisten Tukiliitto ry

Kehitysvammaliitto ry

Kiipulasäätiö

Kuntoutussäätiö

Kuulonhuoltoiliitto ry

Kuurojen Liitto ry

Kuurojen palvelusäätiö

Kuopion Seudun Hengitysyhdistys ry

Kärkulla samkommun

Lihastautiliitto ry

Laptuote-säätiö

Mielenterveyden Keskusliitto ry

Näkövammaisten Keskusliitto ry

Parik-säätiö

Puustellin tuki ry

Päijät-Hämeen Hengitysyhdistys ry

Päijät-Hämeen koulutus konserni -kuntayhtymä

Pääjärven kuntayhtymä

Raina-säätiö

Rinnekotii-Säätiö

Satakunnan erityishuoltopiirin kuntayhtymä

Suomen CP-liitto ry

Suomen Mielenterveysseura

Suomen MS-liitto ry

Turun Seudun Hengitysyhdistys ry

Uudenmaan Vammaispalvelusäätiö

Yritystaito Oy

VATES-säätiö

PL 40, Oltermannintie 8,
00621 Helsinki
Puh. (09) 7527 551
Faksi (09) 7527 5521
www.vates.fi

Julkaisut



Tuettu työllistyminen

Näkökulmia tuetun työllistymisen työhönvalmennukseen

Toim. Leena Sariola

Kirja tuo erilaisia näkökulmia tuettuun työllistymiseen. Se tutustuttaa tuetun työllistymisen ideologiaan ja mahdollisuuksiin työllistää vajaakuntoisia ja heikossa työmarkkina-asemassa olevia ihmisiä työvalmentajan tuella. Kirjan kirjoittajina ovat alan asiantuntijat ja käytännön toimijat.

2005, 104 s., 20 euroa + toimituskulut

Työlainsäädännön perusteita työvalmentajille

Jaana Paanetoja

Työlainsäädäntöön liittyvää tietoa tarvitaan avustettaessa vajaakuntoisia ja vammaisia asiakkaita avointen työmarkkinoiden työsuhteisiin liittyvissä asioissa.

Tässä vihkosessa työoikeuden perusasiat on esitetty helpottajuisesti ja pääsääntöjä painottaen. Mukana ovat mm. työsopimuksen solmiminen ja työehtosopimusten vaikutus. Teos on tarkoitettu erityisesti tuetun työllistymisen mallin mukaiseen toimintaan. Tavoitteena on herättää lukija pohtimaan työoikeudellisia asioita eri näkökannoilta. 2005. Kirja on ilmainen.

Sosiaalisen työllistämisen toimialan käsitteet

Pasi Ylipaavalniemi, Leena Sariola, Janne Marniemi, Terho Pekkala

Julkaisun tarkoituksena on edistää sosiaalisen työllistymisen toimialan keskeisten käsitteiden yhtenäistä käyttöä. Julkaisu on Valtakunnallisen Työpajayhdistyksen ja VATES-säätiön yhteisen työn tulos ja kannanotto alan keskeisen käsitteistön vakiinnuttamiseksi.

2005, 22 s. Kirja on tulostettavissa internetistä osoitteesta:
www.vates.fi/julkaisut/kirjat.htm

Muut julkaisut kts.

www.vates.fi/julkaisut

Tilaukset: Eija Andelin
Puh. (09) 7527 5501
Faksi (09) 7527 5521
eija.andelin@vates.fi

Henkilöstö

Työllistämispalvelujen kehittäminen – FINSE-verkosto

Kehittämispäällikkö

Pauliina Lampinen

(09) 7527 5504, 050 408 7734

Projektisuunnittelija

Anne-Mari Ollikainen

(09) 7527 5525, 050 576 7514

Sihteeri

Eija Andelin

(09) 7527 5501

Sosiaalinen yrittäjyys – SOFI-verkosto

Kehittämispäällikkö

Jarmo Kujanpää

(09) 7527 5567, 040 588 0007

Yritystutkija

Kari Karhu

(09) 7527 5569, 044 512 5128

Projektikoordinaattori

Christer Nyman

(09) 7527 5564, 050 561 2421

Sihteeri

Satu Kivilinna

(09) 7527 5507

Sosiaali- ja työvoimapolitiittinen vaikuttaminen, mielenterveyskuntoutuksen verkosto

Kehittämispäällikkö

Ellen Vogt

(09) 7527 5503, 0440 724 942

Tiedotussihteeri

Arto Vilmi

(09) 7527 5568

Viestintä

Tiedottaja

Juha Saarinen

(09) 7527 5506, 050 378 7959

Vt. tiedottaja

Heikki Manninen (osa-aikainen)

(09) 7527 5526, 050 5273 705

Tutkimus

Tutkija / talouspäällikkö

Pasi Ylipaavalniemi

(09) 7527 5508, 044 521 2133

Hallintoasiat

Toimitusjohtaja

Marjatta Varanka

(09) 7527 5505

Tiedotus- ja koulutussihteeri

Marianne Kaunismäki

(09) 7527 5502

Taloussihteeri

Vuokko Heikkilä-Kankkonen

(09) 7527 5509



. LF14



Sosiaalisen työllistämisen erityiskysymykset Itä-Suomessa

24.-25.10.2006

Kylpylähotelli Kuntoranta, Varkaus